

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 9. februar 2023
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Julie Heidi Sørensen
Sagsnr.: 2023-0030-8187
Dok.: 2698146

Besvarelse af spørgsmål nr. 105 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 105 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 12. januar 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Morten Holland Heide

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 105 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere artiklen ”Anklagere har anket 60 domme om udvisning” fra politiken.dk, den 8. januar 2023?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Når anklagemyndigheden skal vurdere, om der skal nedlægges påstand om udvisning, skal det i første omgang vurderes, om der er hjemmel til udvisning efter reglerne i udlændingelovens §§ 22-24 eller 25 c. Hvis der er hjemmel til udvisning, skal anklagemyndigheden lave en konkret proportionalitetsvurdering af, om Danmarks internationale forpligtelser med sikkerhed er til hinder for udvisning, jf. udlændingelovens § 26.

Ordene ”med sikkerhed” blev tilføjet ved lov nr. 1744 af 27. december 2016. Af forarbejderne til lovændringen fremgår, at den klare hovedregel er, at udlændinge, der idømmes frihedsstraf for begået kriminalitet, skal udvises. Udvisning kan kun undlades, hvis udvisning med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Hvis der er usikkerhed herom, er det op til domstolene konkret at vurdere, om udvisning er inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser.

Det følger i den forbindelse af Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om udvisning, at anklagemyndigheden alene skal undlade at nedlægge påstand om udvisning, hvis det samlet set vurderes, at en udvisning med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Hvis der er tvivl om, hvorvidt en udvisning vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, skal anklagemyndigheden nedlægge påstand om udvisning, således at domstolene konkret kan vurdere, om udvisning er inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser. Anklagemyndigheden skal dermed understøtte, at domstolene får mulighed for at prøve spørgsmålet om udvisning fuldt ud i alle straffesager, hvor der er grundlag for det.

Ved vurderingen af, om en udvisning med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, skal anklagemyndigheden lægge vægt på de internationale konventioner, og hvordan disse bliver fortolket af domstolene, navnlig gennem praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Til brug for denne vurdering skal anklagemyndigheden som udgangspunkt indhente en udtalelse fra Udlændingestyrelsen eller fra Styrelsen for International Rekruttering og Integration

(SIRI), jf. udlændingelovens § 57. Formålet med dette er blandt andet at indhente udlændingemyndighedernes vurdering af, hvorvidt en udvisning med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Afgørelsen af, om der skal nedlægges påstand om udvisning, beror således i betydeligt omfang på et skøn. Derfor vil der også kunne forekomme tilfælde, hvor man ved en senere fornyet vurdering af udvisningsspørgsmålet kan komme frem til, at en påstand herom skulle have været undladt.

At spørgsmålet om udvisning i betydelig grad beror på et konkret skøn illustreres for eksempel af en straffesag, som blev afgjort af Højesteret den 5. januar 2023 (sag 65/2022). Sagen omhandler en britisk statsborger, som havde haft lovligt ophold i Danmark i mere end 25 år. Han blev bl.a. fundet skyldig i ulovlig besiddelse af skydevåben. I byretten blev han tildelt en advarsel om udvisning. I landsretten stemte fem af de seks af de voterende dommere for udvisning, mens den sjette stemte for at tildele ham en advarsel om udvisning. I Højesteret var samtlige fem dommere enige om, at den pågældende skulle udvises.

2. Med henblik på sikre et kvalitetsløft i anklagemyndighedens behandling af sager om udvisning iværksatte Rigsadvokaten i marts 2022 en udvisningspakke med otte initiativer.

Initiativerne indebærer blandt andet, at der pr. 1. april 2022 blev iværksat en midlertidig forelæggelsesordning i samtlige politikredse. Det betyder, at alle politikredse i en afgrænset periode har skullet forelægge ankespørgsmålet for den relevante statsadvokatur i alle tilfælde, hvor anklagemyndigheden ikke har fået fuldt medhold i en påstand om udvisning. Statsadvokaturerne har således specifikt i denne periode modtaget oplysninger om konkrete straffesager, hvor der i byretten har været nedlagt en påstand om udvisning, som anklagemyndigheden ikke har fået fuldt medhold i.

Til brug for udarbejdelsen af dette bidrag har Rigsadvokaten indhentet en udtalelse fra Statsadvokaten i Viborg, Statsadvokaten i København og Statsadvokaten for Særlig Kriminalitet.

Rigsadvokaten kan på den baggrund oplyse følgende:

2.1. Statsadvokaturerne har på baggrund af forelæggelsesordningen oplyst, at der i perioden fra den 1. april 2022 til den 30. september 2022 er afgjort 40 straffesager i byretterne, hvor der efter statsadvokaturernes vurdering åbenbart ikke burde have været nedlagt påstand om udvisning. Af disse 40 straffesager blev 29 sager afgjort af byretterne med en advarsel om udvisning, mens der hverken blev idømt udvisning eller advarsel om

udvisning i de resterende 11 straffesager, idet disse blev afgjort med betingede fængselsstraffe, hvorefter der i de konkrete sager ikke var hjemmel til udvisning eller advarsel om udvisning. Begrebet ”straffesag” dækker over en eller flere lovovertrædelser begået af en eller flere tiltalte samlet i ét sagskompleks.

Rigsadvokaten kan oplyse, at et elektronisk datatræk fra Kriminalregistret viser, at der i samme periode er afgjort 1.367 straffesager i byretterne, hvor domfældte enten er blevet udvist eller har fået en advarsel om udvisning.

Ved at sammenholde de 40 straffesager, hvor der åbenbart ikke burde have været nedlagt påstand om udvisning, med de 1.367 straffesager, som er afgjort med udvisning eller advarsel om udvisning, kan det – med en række forbehold – estimeres, at der i ca. 2,9 % af de 1.367 straffesager er nedlagt en påstand om udvisning, som åbenbart ikke burde have været nedlagt.

Dette estimat er forbundet med usikkerhed, idet der bl.a. skal tages hensyn til, at der sammenholdes data, som er indhentet ved forskellige metoder. Statsadvokaturernes opgørelse er således baseret på en manuel registrering, mens Rigsadvokatens opgørelse er baseret på et elektronisk datatræk fra Kriminalregisteret. Derudover skal estimatet tages med det forbehold, at Rigsadvokatens datatræk alene omfatter straffesager, som er afgjort med enten udvisning eller en advarsel om udvisning, mens statsadvokaturernes opgørelse også omfatter nogle straffesager, som er afgjort uden udvisning eller en advarsel om udvisning. For så vidt angår datatrækket tages derudover et generelt forbehold for indtastningsfejl, ligesom der tages forbehold for, at data er dynamisk, hvorfor der bl.a. skal tages hensyn til muligheden for forsinkede opdateringer.

Endelig har statsadvokaturerne oplyst, at man løbende over for politikredsene, herunder i forbindelse med tilsynsbesøg, har understreget vigtigheden af, at der i alle sager bliver foretaget en proportionalitetsvurdering, således at der kun bliver nedlagt påstand om udvisning i relevante tilfælde. Der er endvidere i politikredsene iværksat lokale tiltag for at sikre kvaliteten i udvisningssagerne, herunder i form af undervisning, udpegning af fagpersoner og øget intern vidensdeling på området.

2.2. Statsadvokaturerne har endvidere oplyst, at politikredsene fra den 1. april 2022 til den 30. september 2022 har forelagt spørgsmålet om anke af 335 straffesager i forbindelse med den tidligere nævnte forelæggelsesordning. Fælles for disse straffesager er, at anklagemyndigheden i byretten ikke har fået fuldt medhold i en påstand om udvisning. Af de 335 straffesager har statsadvokaturerne taget initiativ til at anke 72 straffesager, hvilket svarer til ca. 21,5 % af det samlede antal straffesager, hvor

anklagemyndigheden i den pågældende periode ikke har fået fuldt medhold i en påstand om udvisning for byretten.

Statsadvokaturerne har endvidere oplyst, at spørgsmålet om anke bliver afgjort efter en individuel og konkret vurdering af den enkelte straffesag. Der bliver i den forbindelse bl.a. lagt vægt på, under hvilke omstændigheder kriminelle udlændinge ifølge lovens forarbejder i almindelighed kan udvises, uden at det med sikkerhed er i strid med artikel 8 om ret til respekt for privat- og familielivet i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK). Der henvises herved til forarbejderne til lov nr. 469 af 14. maj 2018.

Rigsadvokaten skal hertil bemærke, at et af de øvrige initiativer i den tidligere nævnte udvisningspakke har været et særligt tilsyn med statsadvokaturenes behandling af ankesager. Tilsynet har bl.a. haft fokus på at sikre, at statsadvokaturenes behandling af ankesager på udvisningsområdet koordineres og ensertes i fornødent omfang. I den forbindelse er det Rigsadvokatens vurdering, at resultatet af det gennemførte tematilsyn er tilfredsstillende, idet tilsynet har sikret en mere ensartet behandling af ankesager på udvisningsområdet. Der henvises i øvrigt til Rigsadvokatens opsamling på tematilsynet, som er vedlagt.

2.3. For så vidt angår spørgsmålet om antallet af afgjorte ankesager omfattet af forelæggelsesordningen i perioden fra den 1. april 2022 til den 30. september 2022 har Rigsadvokaten indhentet en udtalelse fra de tre statsadvokaturer. Det kan på den baggrund oplyses, at 19 af de tidligere nævnte 72 initiativanker er afgjort ved landsretterne pr. 23. januar 2023. I 7 af de afgjorte 19 straffesager har landsretterne ændret byrettens afgørelse om udvisning og dermed fulgt anklagemyndighedens ankepåstand. I de 12 resterende sager har landsretterne stadfæstet byrettens afgørelse vedrørende udvisningsspørgsmålet.

Som det fremgår af opsamlingen på tematilsynet, vil Rigsadvokaten følge statsadvokaternes overblik over udfaldet af landsretspraksis. Rigsadvokaten har således anmodet statsadvokaterne om at samle op på det foreløbige resultat af landsretspraksis ved udgangen af 3. kvartal 2023, herunder om eventuelle generelle tendenser fra landsretsdommene i tilsynsperioden kan udledes i forhold til ankepraksis.

Som det også fremgår af opsamlingen på tematilsynet, vil der, når der foreligger et samlet – og endeligt – billede af praksis fra tilsynsperioden, blive udledt eventuelle hovedtendenser, herunder i forhold til omfanget af omgjorte byretsafgørelser i landsretterne, ligesom der vil blive samlet op på, om der er grund til at iværksætte yderligere tiltag på området. Et samlet billede af praksis forventes først at foreligge i 2024.”

Det er min klare holdning, at udlændinge, der begår kriminalitet, skal udvises i videst muligt omfang.

De initiativer, som Rigsadvokaten iværksatte i marts 2022, har været med til at sikre et skærpet fokus på udvisningsområdet i anklagemyndigheden og samtidig sikre kvaliteten i udvisningssager. Initiativerne understøtter, at anklagemyndigheden får nedlagt påstand om udvisning i tvivlstilfælde, hvor det ikke med sikkerhed kan lægges til grund, at udvisning ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, så det er domstolene i den konkrete sag, som vurderer, om der er grundlag for udvisning. Anklagemyndighedens praksis følger således lovgivers ønske.

Jeg mener ikke, at det vil være hensigtsmæssigt løbende at orientere Folketinget om udfaldet af hver af de resterende 53 initiativankesager om udvisning, som afventer dom i landsretterne. Det bemærkes i den forbindelse, at Rigsadvokaten vil evaluere tilsynsperioden med statsadvokaturernes behandling af ankesager, herunder omfanget af omgjorte byretsafgørelser i landsretterne, når det samlede og endelige billede foreligger.